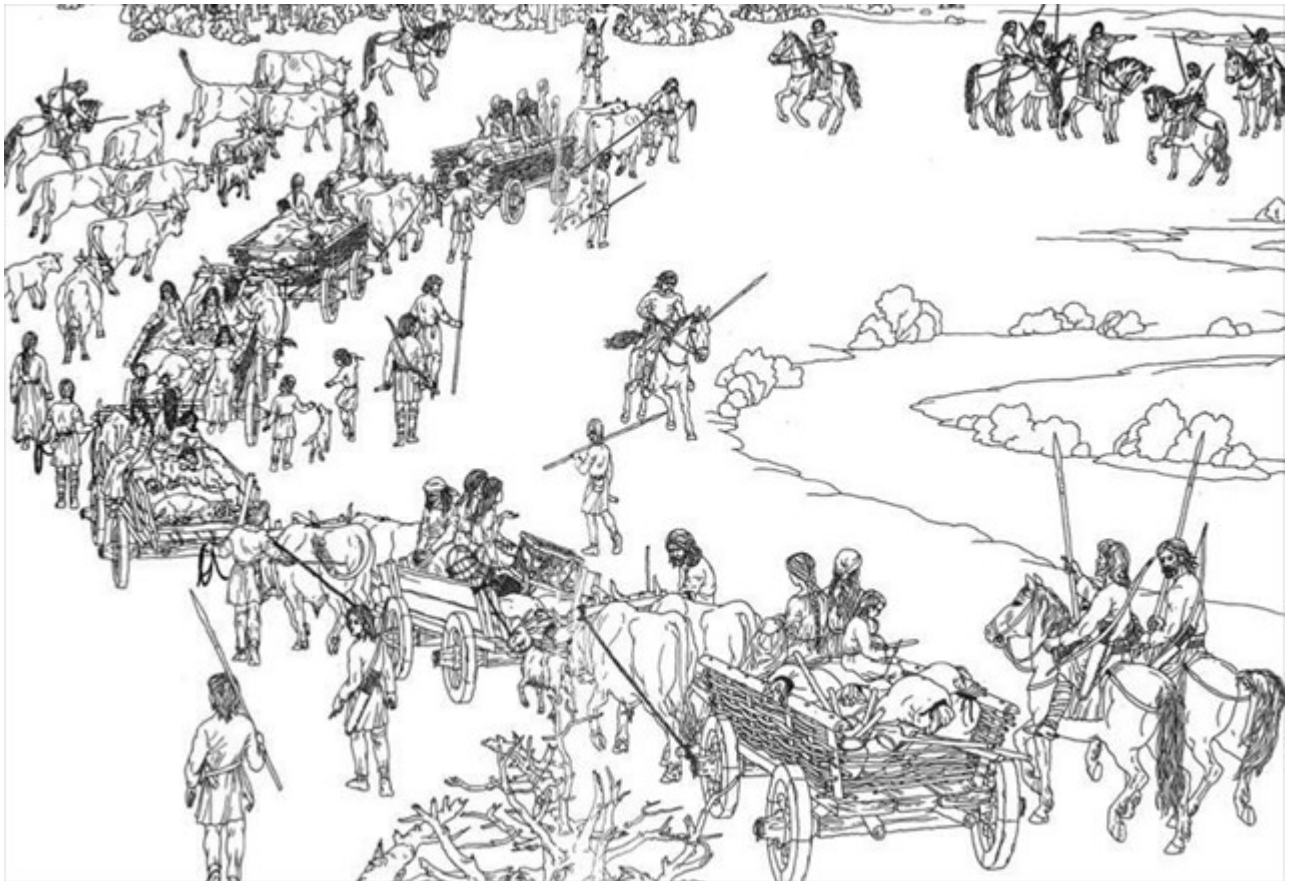

O Slovanoch

3. Spôsob života

a) Ako by ste opísali vzťahy v slovanských osadách.

b) Vyber zo zoznamu plodiny a potraviny, typické pre bežného Slovana:

placky, halušky, kaša s medom, údené ryby, cesnak, kukuričný chlieb, jarabina, ražný chlieb, smažené ryby, proso, kapusta, strukoviny, špenát, žihľava, tekvica, paradajky, kvaka

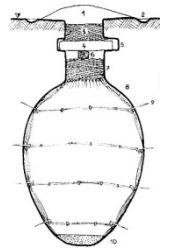
c) K zakrúžkovanému pripíš, čo by okrem zoznamu z úlohy b) bolo na tanieri Slovana z kniežacieho rodu

d) Na obrázku sa nachádza *kľeť*. Na čo slúžila?

Na podobný účel používali Slovania aj dieru vyhlbenú v zemi

= _____

e) Na čo by Slovan použil tieto veci: *plátno, bravčovú masť, bylinky a vrbovú kôru*? _____

f) Čo reprezentujú tieto názvy *sečeň, rujeň, jaseň, brezeň*. Sú to _____.

g) Ako by ste rozlíšili, či ste videli slovanskú ženu vydatú alebo slobodnú? (pomôž si obrázkom)

h) Keď Slovan použije *vrbový výplet, slamu, mach, hlinenú omietku, slama, blany a kožušiny*, postaví _____

i) Na obrázku je:

A) vreteno B) hrnčiarsky kruh C) tkáčsky stav D) pletací stroj

j) K popisu prirad' niektorý z pojmov: *zemnica, drumbľa, brehuľa, pražnica*

_____ - hudobný nástroj

_____ - vták

_____ - slovanský dom

_____ - panvica

k) Platidlom starých Slovanov boli _____.

4. Remeslá

Čím sa živila rodina Rodana? _____

Čím rodina Bojana? _____

Aké iné remeslá sa v osade a jej okolí vyskytovali? _____

S istotou vieme, že Slovania používali veľké množstvo drevených výrobkov a hlinených nádob. Tie sa zachovali aj pri vykopávkach starých slovanských sídel na našom území. Keramiku spočiatku Slovania vyrábali bez hrnčiarskeho kruhu. Ten sa u nás objavil vo 8. Storočí. Svoje nádoby zdobili rytými líniami a vlnovkami. Slovania boli veľmi dobrí kováči. O ich zručnosti svedčia aj nálezy náušník, praciek, ostrôh a zbraní.

5. Obchod

a) Ktoré z týchto predmetov boli pre Slovanov nesmierne vzácne:

železo, soľ, bravčová masť, ľan, jantár, med

b) Cez územie Veľkej Moravy prechádzala bájna **jantárová cesta**. Aj vďaka tomu Slovania obchodovali s okolitými štátmi. Vyrážali železo a med. Od Frankov nakupovali _____ a z Byzancie dovážali _____.

Je to mineralizovaná (skamenená) živica ihličnatých stromov. Hovorilo sa mu aj „slyz mora“ alebo „dar slnka“. Kto v príbehu jantár používal?

.....

c) V akej súvislosti kniha spomína pomenovanie **Carnuntum**? Bolo to staré rímske o _____

c _____, ktoré existovalo aj za čias Slovanov. Nachádzalo sa na území dnešného Rakúska, len pár kilometrov od Bratislavy. Niektoré lokality z príbehu poznáme dodnes, napr. Divín je dnešný

_____ a Blatnohrad sa nachádza pri _____ v Maďarsku. Kedysi sa tejto oblasti hovorilo **Panónia**.

d) Čo Slovanom spôsobil nedostatok soli?

6. Zahraničné vzťahy

V knihe sa okrem Slovanov spomínajú aj susedné kmene _____ a bojovné kmene _____.

Aké s nimi mali Slovania vzťahy? Vysvetli.

Existuje v knihe spomienka na smutné obdobie vojny? Aká?

.....

Ako by ste opísali franských kňazov? Použi **3 prídavné mená**: _____

_____. Prečo boli pre Slovanov franskí kňazi problém?

- a) Vyberali vysoké dane pre Franskú ríšu.
- b) Donášali Franskej ríše na Slovanov.
- c) Boli leniví.

Akým jazykom franskí kňazi na území Slovanov hovorili? _____

Vieš vysvetliť, čo to znamená, keď „*sa Frankovia skrývajú za vieru*“?

7. Náboženstvo

Náboženstvo Slovanov bolo p_____, to znamená, že uctievali viacero bohov. Slovanské náboženstvo bolo tiež p_____, pretože Slovania verili v mnoho bohov, prírodné sily a rôzne bytosti. Vieš uviesť príklad z knihy? _____

Slovania si veľmi ctili prírodu. Za posvätné rastliny považovali napr. borievku alebo i _____. Posvätným strom Slovanov z územia spomínaného v príbehu bol _____. V knihe sa objavujú dve zvieratá. Jedno je bájne, mýtické s veľkou symbolikou. Má telo _____ a hlavu dravca. Vieš ho pomenovať? _____. Druhé zviera je zviera reálne, na Slovensku žije dodnes a nesie sa celým príbehom. Ide o _____. V čom je zvláštny?

K slovanským bohom prirad' ich charakteristiky:

1	Perún	A	boh Slnka, kráča po oblohe od rána do večera	1
2	Veles	B	boh noci a temnoty	2
3	Svarožic	C	bohyňa zimy a smrti	3
4	Rožanica	D	najvyšších boh Slovanov, vládca blesku, hromu a dažďa	4
5	Černobog	E	určovala ľudský osud (sudička)	5
6	Živa	F	ochranca pastierov a dobytky, boh lesov, lúk a pastvín	6
7	Morena	G	matka zeme, bohyňa domova poriadku a plodnosti (úrody)	7
8	Mokoš	H	bohyňa jari a života	8

Aké miesta v knihe považovali Slovania za strašidelné, tak deti ako aj dospelí? _____

V knihe sa často objavuje konflikt medzi starým a novým náboženstvom. Vieš uviesť príklad? _____

Slovania svojich mŕtvych pochovávali **spaľovaním**. Hovoríme tomu žiarové pochovávanie. Popol svojich mŕtvych uchovávali v keramických urnách. K pochovávaniu do zeme (kostrové pochovávanie) Slovania prejdú až po prijatí kresťanstva.

Prečo Slovania za mŕtvymi neplačú?

8. Zvyky a sviatky

Slovania mali veľmi bohaté zvyky a veľké množstvo sviatkov. Mnohé z ich sa zachovali dodnes. Vieš uviesť príklad takých sviatkov z knihy?

a) K čomu by ste prirovnali sviatok Dedov?

Čo je podľa vás zmyslom alebo odkazom tohto sviatku?

b) V príbehu sa spomína aj príchod tradície vyrezávania tekvíc. Kto tradíciu Slovanom ukázal? _____

c) V príbehu sa spomína oslava **letného slnovratu**. Ten mal pre Slovanov veľký význam. Bol to deň, keď zoslabla sila zla. Bol to zároveň najdlhší ___ ___ ___ a najkratšia ___ ___ ___. Ktorý prírodný živý starý Slovania v tento sviatok používali? _____ Mal očistnú funkciu.

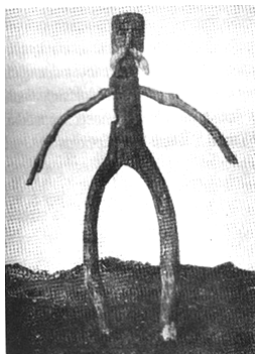
d) Kniha nás vedie aj sviatkami jari. Ako Fialka zafarbila vajíčka?

e) Pomenuj sviatky na obrázku

Sviatok Dedov (2x)

Letný slnovrat

Koľada (zimný slnovrat)

f) Vysvetli v knihe často používanú frázu „*predkovia sa ti v hlave pohádali*“.

Ku knihe

1) Priradiť postavy z knihy k ich popisom

Rastislav Biela Baba Medvebog Ljublana Žiarovít Arnuf
Bojan Fialka Jaroslava

- a) _____ pod mocným zovňajškom veľkého chlapa je schované láskavé a ochotné a srdce
- b) _____ prísne, ale spravodlivé knieža
- c) _____ chladná manželka kniežaťa, ktorá neváha pýtať od utrápených ľudí viac daní
- d) _____ láskavá starenka s čarodejnou mocou
- e) _____ falošný a podlízavý mních
- f) _____ nedočkavý, po dobrodružstve túžiaci chlapec
- g) _____ verná kamarátka, odvážna, ale veľmi rozumná dievčina z osady
- h) _____ žiarlivá a namyslená dcéra kniežaťa
- i) _____ pôvodne namyslené knieža, neskôr statočný a s rozvahou konajúci mladík

2) Ktorá postava z príbehu je tvojou obľúbenou?

_____ Prečo?

3) Kto je v príbehu symbolom úprimného dobra? _____

Kto je jej presným opakom? _____

4) Kto je Braslav?

Je to reálna alebo bájna postava? _____ Prečo sa chlapci v príbehu mali vydať na cestu za Braslavom?

5) Prečo si myslíte, že Frankovia úmyselné zadržovali Slovanom soľ?

6) Vieš odhadnúť, k akej dôležitej historickej udalosti sa príbeh schyľuje? Zatipuj!

7) Čo chlapcov z príbehu spája?

8) Objavil sa v knihe niekto, kto skrýva tajomstvo? Uveď príklad.

9) Čo ťa v knihe prekvapilo?

10) Čo najzaujímavejšie si sa z prvej časti príbehu dozvedel/a?

O Slovanoch

POZNÁMKY

